

Cercetările de teren și săpăturile arheologice efectuate pe linia de turnuri în sectorul de nord-vest al limesului Daciei

Începînd din anul 1977 cercetările de suprafață și sondajele arheologice din sectorul de nord-vest al limesului Daciei se efectuează în zona care aparține complexului de la Porolissum¹. În anul 1979 cercetările s-au efectuat numai în zona trecătorii propriu-zise, „poarta meseșană“, și s-au concretizat în controlul terenului în întreaga zonă și lucrări de cercetare la trei din obiectivele identificate.

Constatările făcute cu prilejul săpăturilor din anul 1976 și 1977 pe virful Poguior² (partea de N a strimtorilor Meseșului) ne-au indicat existența pe latura opusă a versantului a unor fortificații³. Acestea au constituit obiective ale săpăturilor din anul 1979.

1. *Virful Măgurița*; turn presupus pe baza observațiilor de suprafață⁴; a fost executată o secțiune transversală (10×1,50 m); executarea ei a fost dificilă și parțială din cauza copacilor care crescuseră mai ales pe marginea ruinelor; a fost identificat un turn cu zid de piatră; pe laturile de est și nord a fost urmărit exteriorul pentru a stabili forma turnului; zidul are grosimea de 1,10—1,20 m și a fost construit în tehnica *opus incertum*; turnul are plan patrat sau patrulater; dimensiunile lui nu au fost precizate; în interiorul lui a fost identificat, mai ales de-a lungul zidurilor nivelul de locuire; nederanjat; nu au apărut elemente care să precizeze datarea.

2. *La capătul satului Ortelec* (suburbie a municipiului Zalău) în dreptul ultimelor case, pe malul drept al satului Ortelecului terenul iese deasupra și are forma unui mic promontoriu; capătul promontoriului este teren arabil; restul face parte din pădure.

Pe capătul promontoriului a fost identificată urma unei fortificații patrulater; laturile ei, niște dîlme mai ridicate decît restul terenului se văd mai bine în pădure; partea care este teren agricol a fost nivelată, iar diferențele de înălțime sînt astăzi total estompate. Fortificația are plan patrulater; colțurile sînt orientate pe direcția punctelor cardinale principale; de-a-lungul laturii de nord-vest se află o adîncitură avînd aspectul unui șanț spre latura de sud-est terenul coboară spre cursul unui izvor puternic numit „Fîntîna Sușigului“. A fost executată secțiunea 1 (10+5×1,50 m); secțiunea a identificat elementele de fortificație ale laturii: cu două faze de construcție: în prima fază un val de pămînt avînd în față un șanț de apărare; în cea de a doua fază în valul de pămînt a fost plantat un zid de piatră; dimensiunile fortificației (măsurate la culmea dîlmelor) sînt: 50×50 m. Singurele materiale care sugerează informații în legătură cu datarea sînt fragmentele de ceramică ștampilată de tip Porolissum; acestea arată că fortificația funcționa în secolul III e.n. Cercetările vor continua.

3. *În continuarea laturii de nord-vest a fortificației* mai sus amintite pornește în direcția sud-vest o dîlmă înaltă de peste 1—1,50 m și lată cam de 6—8 m; urmele ei pot fi urmărite liber cam 200—250 m. La 55 m de latura de sud-vest a fortificației a fost executată o secțiune de 15×1,50 m. Secțiunea a identificat un zid de piatră; grosimea de 1,25 m; construit în tehnica *opus incertum*; deocamdată lipsesc elemente de datare; singurul fapt care sugerează da-

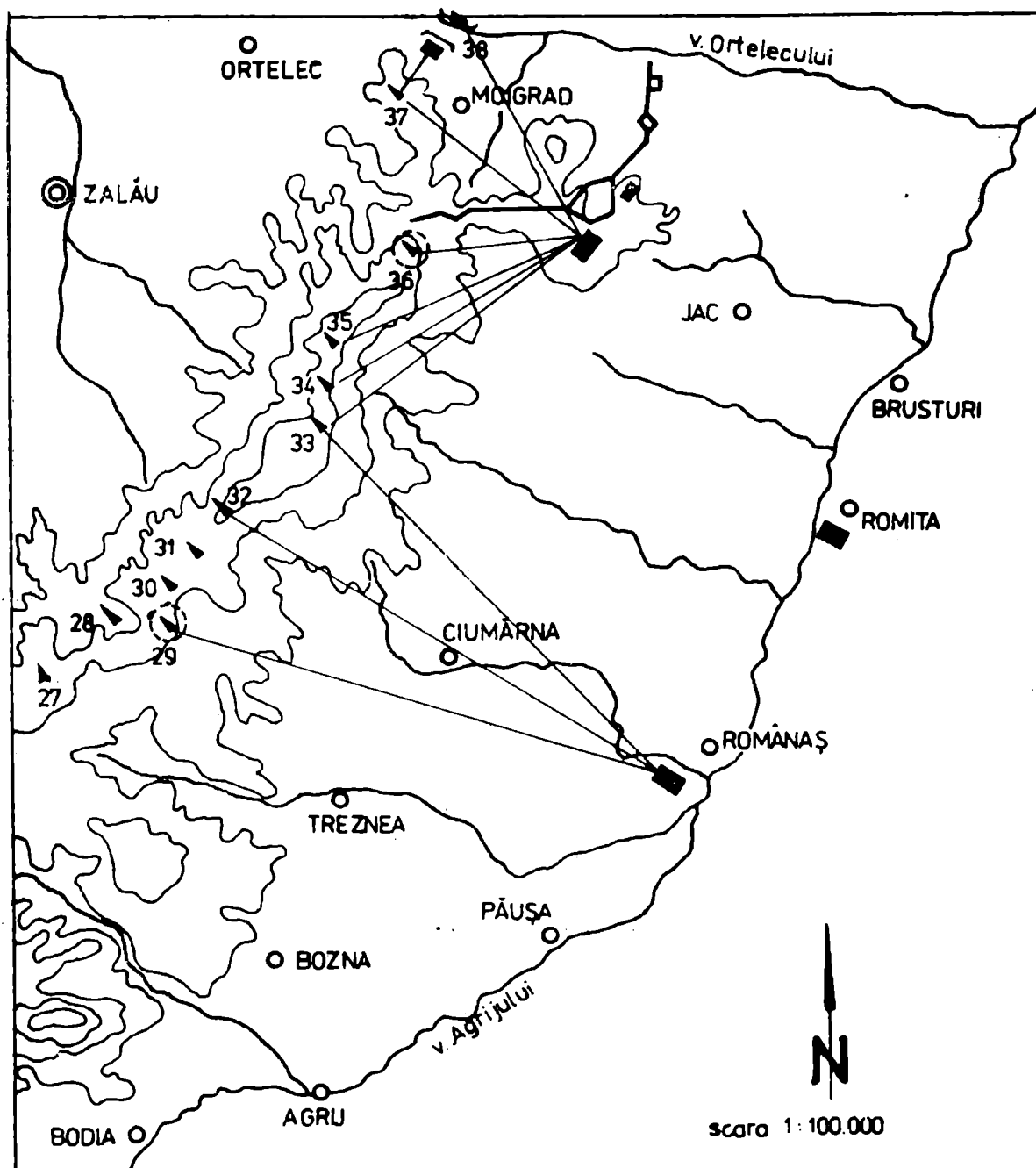

Fig. 1. Porolissum. Sectorul din fața complexului militar.

țarea este legarea de fortificația, care este sigur romană.

Cercetarea zonei și a obiectivelor este în curs.

NOTE

¹ Cercetarea zonei înaintate a turnurilor din sectorul de nord-vest al limesului Daciei a început în anul 1968 cu cercetări de suprafață și sondaje sistematice de la turnurile din fața castrului de la Bologa și Crișul Repede; cercetările au avansat

anual spre nord pe sectoare corespunzătoare castrului situate pe valea Agrișului.

² Săpătura efectuată la Poguior a identificat un turn roman construit în incinta unei fortificații mai vechi dacice.

³ La cercetările din sectorul de limes înaintat din zona Zalăului a participat și Alexandru V. Matei, muzeograf la Muzeul de Istorie și Artă din Zalău. Contribuția sa a fost de multe ori foarte importantă și a luat pe cont propriu unele din obiectivele cercetate.

⁴ Turnul a fost identificat mai demult: cf. St. Ferenczi în ErdMuz, 46, 1941, p. 208; TIR, L 34, p. 86.

BERICHT ÜBER DIE AN DER VORGESCHOBENEN LINIE DER TÜRME IM NORD-WEST ABSCHNITT DES LIMES IN DAKIEN DURCHGEFÜHRTEN BODENFORSCHUNGEN UND ARCHÄOLOGISCHEN AUSGRABUNGEN

ZUSAMMENFASSUNG

Gegenwärtig haben wir in Jahre 1968 im Gebiet des Römerlagers von Bologa am Crișu Repede begonnenen Forschungen zur Bestimmung der vorgeschobenen Linie der Wacht- und Beobachtungstürme im Nord-West-Abschnitt des Limes in Da-

kien ein vorgerücktes Stadium erreicht. Sie befinden sich im Zustande der Erforschung des dem Komplex von Porolissum vorgelagerten Gebietes. In Jahre 1979 wurden folgende Punkte untersucht : a. ein über den eigentlichen Engpass „Poarta Meșeșului“ auf den „Măgurița“-Gipfel gelegener Turm; b. eine viereckige Befestigungsanlage (*Burgus* oder *Castellum*), die in Engpass selbst, im „Sub Fintina Sușigului“ genannten Punkte gelegen ist; c. eine Steinmauer, die vom *Burgus* (= *Castellum*) ausgeht und den sanfteren Abhang der „Măgurița“ abriegelt.

ABBILDUNGSVERZEICHNIS

Abb. 1. Porolissum. Abschnitt des vorgelagerten militär Komplex.